

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Hälso- och sjukvårdens ledningsstöd	Version 4	Antal sidor 6
Dokumentägare Fredric Thyberg Övertandläkare	Fastställare Lars Gohde Enhetschef Vårdvalsenheten	Giltig fr.o.m. 2022-03-16	Giltig t.o.m. 2024-03-15

Anvisningar Nödvändig tandvård

Gäller för: Folktandvården Värmland och Privat tandvård

Innehållsförteckning

Nödvändig tandvård	1
Personkrets	2
Vårdens omfattning.....	2
Kommentarer och förtydliganden	2
Ersättning	3
Regionspecifikt regelverk	3
Garanti.....	4
Förhandsbedömning	4
Begäran om förhandsbedömning ska beskriva	5
Förhandsbedömningens giltighetstid.....	5
Mobil tandvård.....	5
Tandvårdsåtgärder utan krav om förhandsbedömning	5
Tandvård med krav om förhandsbedömning inom vårdnivå C3*	6
Kontaktuppgifter	6

Nödvändig tandvård

Tandvårdsstödet, *Nödvändig tandvård*, innebär att de personer som omfattas, kan få tandvård till samma kostnad som patientavgiften för ett öppenvårdsbesök inom hälso- och sjukvårdens avgiftssystem.

Patientavgift betalas för varje besök i tandvården oavsett om debiterbar behandlingsåtgärd utförts eller ej. Avgiften räknas in i sjukvårdens högkostnadsskydd. Region Värmland ersätter vårdgivaren för utförd tandvård med avdrag för patientavgiften.

Besöket registreras samma dag av vårdgivaren i FRISK. Observera att personer från och med 85-årsdagen inte skall erlägga någon avgift.

Alla personer som är berättigade till tandvårdsstödet *Nödvändig tandvård* har fått ett grönt tandvårdskort. Kortet ska uppvisas vid besök i tandvården som bevis på att man har rätt till förmånen. Tandvårdskortet är tidsbegränsat. Om rätten till *Nödvändig tandvård* upphör förnyas inte kortet.

Personkrets

De personer som har rätt till tandvårdsstödet definieras i tandvårdslagens 8a § och är samma personkrets som har rätt till *Uppsökande verksamhet* det vill säga en årlig kostnadsfri munhälsobedömning i hemmet.

Tandvårdsstödet kan beviljas till personer som har omfattande vård- och omsorgsinsatser och som

- Kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt hälso- och sjukvårdslagen.
- Får hälso- och sjukvård i hemmet eller
- Är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård och omsorg.

Rätt till tandvårdsstöd har även de som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och är beviljade insatser.

De personer i länet som har rätt till *Nödvändig tandvård* identifieras av Region Värmland tillsammans med länets kommuner.

Egenansökan kan också göras genom att kontakta Tandvård särskilda grupper, Region Värmland.

Om det finns oklarheter om en person omfattas av stödet eller ej kontaktas Vårdvalsenheten tandvård särskilda grupper, för vidare information.

Vårdens omfattning

Förebyggande behandling och akuta insatser prioriteras vad avser nödvändig tandvård. Den förebyggande tandvården har inte till avsikt att ta över eller vara ett alternativ till den dagliga hjälpen med munhygien som vårdpersonalen utför.

Vid val mellan olika behandlingar väljs alltid den mest kostnadseffektiva behandlingen (SFS 1998:1338). En kostnadseffektiv behandling utmärks av att den till den lägsta kostnaden åtgärdar ett behandlingsbehov med ett acceptabelt resultat. Resultatet bedöms därvid inte enbart i ett kortsiktigt perspektiv utan även över en längre tidsperiod. Sammantaget finns det en rimlig relation mellan kostnader och effekt mätt i förbättrad munhälsa och förhöjd livskvalitet.

Om prognosen för en behandling är tveksam, genomförs den nödvändiga tandvården i planerade etapper så att resultatet av de först insatta behandlingsåtgärderna kan utvärderas innan den mera omfattande behandlingen genomförs.

All behandling utformas på individuella indikationer och om behandlingen kan anses påtagligt förbättra förmågan att äta eller tala samt medföra väsentligt förhöjd livskvalitet och välbefinnande. I många fall kan det vara lämpligt att välja en avvaktande hållning för att få tid till en utvärdering av hur stort vårdbehovet och hur stor vårdefterfrågan är. Det är också viktigt att en medicinsk riskbedömning görs. Protetisk terapi av utseendemässiga skäl kan i vissa fall beviljas. I enstaka fall kan dentala implantat ingå i nödvändig tandvård till exempel för unga patienter eller för att förbättra funktionen av en avtagbar protes hos äldre patienter.

En kort tandbåge är enligt olika studier förenlig med godtagbar oral funktion. Fast protetik och implantatstödd protetik bakom andra premolaren (kindtanden) räknas därför inte som nödvändig tandvård (SFS 1998:1338).

Kommentarer och förtydliganden

Följande punkter ska beaktas vid bedömningen av vad som ingår i nödvändig tandvård*:

- **Nödvändig tandvård utformas enligt de allmänna regler som gäller för övrig tandvård.** Nödvändig tandvård utformas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, med respekt för patientens önskemål och med hänsyn till patientens medicinska tillstånd.

- **Nödvändig tandvård utformas med beaktande av patientens tillstånd och behov.**
Vid utformandet av nödvändig tandvård anläggs en helhetssyn på patientens livssituation och allmäntillstånd. Det är viktigt att patienten inte utsätts för alltför omfattande behandling utan att denna bidrar till förmågan att äta eller tala och till en väsentlig förhöjning av livskvalitet och välbefinnande.
- **Nödvändig tandvård syftar till att minska smärta och infektionstillstånd i munnen.**
I de fall där patientens allmäntillstånd är sviktande inriktas vårdambitionen på att enbart åtgärda ett akut infektionstillstånd. Vid mindre, symtomfria kroniska infektioner kan det vara motiverat att förlänga observationstiden innan beslut om behandling tas.
- **Nödvändig tandvård bidrar till att patienten skall kunna tillgodogöra sig födan.**
Förmågan att tillgodogöra sig föda är inte direkt relaterad till tandstatus. Däremot är tänderna av betydelse för förmågan att tugga maten, men även andra faktorer än antalet tänder är av betydelse. I samråd med patienten görs en sammanvägning och prövning av dessa faktorer. Kan patienten inte kommunicera själv får bedömningen göras i samråd med närstående och vårdpersonal.
- **Nödvändig tandvård innebär ofta anpassning.**
Nödvändig tandvård anpassas till patientens allmäntillstånd och förutsättningar att genomgå behandlingen. Hänsyn tas till att prognosen kan vara försämrad i förhållande till vad som gäller personer utan sjukdom och funktionshinder. Tandvård som innebär sådan anpassning i förhållande till fullständig behandling ska vara i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Anledningen till den individuellt anpassade vårdnivån anges i journalen.
- **Nödvändig tandvård skall ha godtagbar teknisk kvalitet.**
Kan en behandling inte utföras med godtagbar teknisk kvalitet på grund av tekniska eller andra svårigheter väljs en alternativ behandling.
- **Nödvändig tandvård bygger på en långsiktig plan.**
Behandlingsmässigt behöver ofta en långsiktig plan göras för att bland annat avvakta utvecklingen av patientens allmänna hälsotillstånd och dennes efterfrågan på och behov av tandvård. Tandvård utförd i flera steg, etapptandvård, är lämplig i många fall.
- **Nödvändig tandvård utformas i många fall efter samråd med ansvarig läkare och/eller ansvarig vårdpersonal.**
Den allmänmedicinska diagnostiken är viktig och tandläkaren måste ta ställning till om kontakt behöver tas med patientens läkare. Tandläkaren kan inte förväntas att alltid ensam kunna avgöra frågor om svaga patienters lämplighet för mer omfattande tandbehandling. Ibland kräver detta samråd och diskussioner med ansvarig vårdpersonal. Nödvändig tandvård utformas därefter i samråd med patienten och/eller närstående.

* enligt meddelandeblad från Socialstyrelsen, mars 2004 (tillämpliga delar, som ej upphävts av senare föreskrift)

Ersättning

Ersättning för nödvändig tandvård lämnas endast till vårdgivare ansluten till Försäkringskassan och som hos FK lämnar uppgifter till tandhälsoregistret.

Regionspecifikt regelverk

Vid ersättning till vårdgivare för nödvändig tandvård, tillämpas de tandvårdstaxor som regionfullmäktige i Värmland beslutat, både avseende åtgärder och priser.

Åtgärder som anges i N-taxa får användas för patientkategorier som kräver mertid vid behandling. Tandvård utförd av legitimerad specialist ersätts enligt specialisttandvårdstaxa för N-Tandvård.

Om patienten samtidigt besöker olika behandlare utgår endast ersättning för åtgärder till en vårdgivare under behandlingsperioden (undantaget akut tandvård).

Åtgärd 101, 111 eller 112, ersätts en gång per 12-månadersperiod.

Åtgärd 103, (107, 108) godkänns inte vid byte av behandlare hos samma vårdgivare. Ej heller om skadan är känd, trolig eller kunde förväntas vid undersökningstillfället då åtgärd 101, 111 eller 112 debiterades. Åtgärden godkänns inte vid lossade provisorier, temporära fyllningar eller lossad temporärt recementerad krona/bro hos samma vårdgivare.

Åtgärd 107 skall inte användas för kompletterande undersökning om mer än 12 månader förflutit sedan senaste undersökning (101, 111, 112). Istället görs ny undersökning och terapiplanen revideras. Åtgärden kan användas som kompletterande åtgärd till 101 inför bettrehabilitering med omfattande fast protetik eller kombinationsterapi.

Åtgärd 301 används för temporära fyllningar för 1–2 temporära fyllningar och åtgärd 302 vid 3 eller fler temporära fyllningar (tillstånd 4882). Endast en omgöring får debiteras per behandlingsperiod (12 månader).

Åtgärd 822 och 823. Kontroll, justering och basningar ingår i 3 månader efter utlämning.

Ersättning i övrigt utgår endast enligt de regler som framgår av Förordning om statligt tandvårdsstöd (SFS 2008:193)

Särskilda ersättningsregler gäller vid mobil tandvård och hemtandvård enligt Landstingsbeslut Dnr LK/111498 och Dnr LK/180709 (se mobil tandvård sid 5).

Garanti

Vårdgivaren ska lämna garanti för utförd vård enligt följande:

- Avtagbar protetik 1 år
- Fast protetik 3 år
- Implantat 5 år
- Fyllningsterapi 1 år

Garantiåtagande innebär att fyllning eller konstruktion skall fungera under garantiperioden och att ersättning inte lämnas för omgöring inom ovan nämnda tidsgränser.

En vårdgivare kan inte fransäga sig från garanti när man debiterar en fyllning i 700-serien eller vid definitiv protetik.

Garanti gäller även om orsaken är "biologisk", som exempelvis karies eller infektion.

Datum för om garanti gäller är det datum då skadan eller felet har upptäckts/anmälts av patient, vårdpersonal eller anhörig.

Om extraktion av behandlad tand blir nödvändig inom garantitiden för krona, fyllning eller tand som är stöd/fäste för partiell protes utgår ingen ersättning.

Undantag från kan göras i särskilda fall om förhandsbedömning med motivering insänds.

Förhandsbedömning

Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av de behandlare som ska utföra vården enligt behandlingsplanen.

Vid behov av eller begäran om komplettering med dokumentation meddelas detta. Kompletteringen skall ha inkommit inom sex månader. Därefter avslås förhandsbedömningen.

Förhandsbedömning av vården ska göras vid följande tillfällen när:

- behandlingskosten överstiger 15 000 kronor för en period om 12 månader.
- fast eller avtagbar protetik skall utföras, oavsett kostnaden för protetisk behandling. Fast protetik ersätts till och med andra premolaren. Förhandsbedömning behöver ej göras vid rebaseringar eller proteslagningar av avtagbar protetik, åtgärderna 811, 812 och 831–837.
- behandlingskosten för profylaxbehandling (tandläkare + tandhygienist) överstiger 5660 kronor per 12-månadersperiod. Gäller sjukdomsförebyggande (200-serien) och sjukdomsbehandlande åtgärder 311, 312, 321, 341–342.1.
- åtgärderna 0011, 342.2, 343 debiteras
- åtgärderna 101, 111 eller 112 debiteras samtidigt som åtgärd 107 eller 108.
- åtgärd 103 eller 107 används i kombination med åtgärd 302 eller 303 **och** annan åtgärd samma dag.
- åtgärd 103 används mer än 2 gånger per 12-månadersperiod hos samma vårdgivare.
- åtgärd 108 används.

Begäran om förhandsbedömning ska beskriva

Allmän anamnes.

Allmänt status.

Oral anamnes.

Oralt status.

Röntgen, HS vid omfattande terapi, apikala bilder av tand/tänder som skall kronföras inklusive motbitning.

Foto, intraorala som komplement.

Föreslagen behandling: reparativ- och förebyggande vård för kommande behandlingsperiod (vanligtvis 12 månader).

Alternativ behandling.

I förekommande fall motivering till den föreslagna behandlingen.

Prognos inklusive plan för långsiktigt fortsatt omhändertagande, revisions- och profylaxplan.

Kopia av inkommen remiss i förekommande fall.

Förhandsbedömningens giltighetstid

Behandling enligt godkänd förhandsbedömning av bastandvård och/eller protetisk rehabilitering skall vara avslutad inom 12 månader efter beslutsdatum om inte Tandvård för särskilda grupper, Region Värmland meddelats fördröjning och godkänt längre behandlingstid.

Mobil tandvård

Landstingsstyrelsens beslut LK/111 498 med förtydligande 2012-01-24/25: tillämpningarna har uppdaterats med hänsyn till förändringar i HSLF-FS t.o.m. 2019:9.

För ersättning enligt det särskilda tandvårdsstödet vid mobil tandvård, utförd som hemtandvård i personens bostad, gäller vid vårdnivå C3* följande:

Tandvårdsåtgärder utan krav om förhandsbedömning

Åtgärd 101, 111, 112 ersätts en gång per 12-månadersperiod och inkluderar hälsoinformation och rekommendationer om egenvård. Röntgenbilder kan i särskilda fall ersättas av foto – motiveras i journal.

Åtgärd 103.1 ersätts högst 2 ggr per 12-månadersperiod.

Vid utförande av sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande åtgärder ersätts 1-2 av åtgärderna 201 och 205-208, 311.1, 312, 321, 341.1 per behandlingstillfälle fyra gånger per år alternativt 341.2 sex ggr per år.

För ersättning enligt åtgärderna 201, 311.1 och 312 skall i journal anges namngiven omsorgspersonal eller anhörig som mottagit information och instruktion.

Vid kirurgisk behandling lämnas ersättning för åtgärderna 401 och/eller 403. Vidtagna säkerhetsåtgärder skall journalföras.

Vid permanent enyts- eller flerytsfyllning lämnas ersättning motsvarande åtgärd 701 eller 704. Utförs flerytsfyllning skall samtliga fyllda ytor införas i daganteckning om utförd behandling. Garanti 1 år gäller för permanent fyllningsterapi.

Temporära fyllningar ersätts enligt åtgärd 301 för 1–2 fyllningar och åtgärd 303 för 3 eller flera fyllningar.

Vid reparation av avtagbar protetik lämnas ersättning för åtgärderna 831–837.

Tandvård med krav om förhandsbedömning inom vårdnivå C3*

Övriga åtgärder eller åtgärds kombinationer inom Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets senaste föreskrift ska förhandsprövas.

*Vårdnivå C3 innebär enklare mobil tandvårdsutrustning som används bedside.

Vale av vårdmodell ska motiveras och det ska tydligt framgå varför terapi inte utförs med fullständig tandvårdsutrustning. Patientsäkerheten skall särskilt beaktas.

Kontaktuppgifter

Region Värmland
Vårdvalsenheten
Tandvård särskilda grupper
651 82 Karlstad

Växel 010-831 50 00

Dokumentet är utarbetat av: Fredric Thyberg, Anna Filipsson, Tandvård, särskilda grupper